

Budapest, 1882. Aprilis 16.

13. szám.

HARMONIA

ZENÉSZETI KÖZLÖNY.

MAGYARORSZÁG ÉS A KÜLFÖLD MŰVÉSZEINEK
HETISZEMLÉJE.

SZAKSZERKESZTŐK:

AGGHÁZY KÁROLY ÉS ERNEY JÓZSEF.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

KACZIÁNY GÉZA.

Szerkesztőség: váczai-utca 24. sz.
Kiadó hivatal: váczai-utca 3. sz. a
„Harmonia” társulat zeneműkeres-
kedése.

Előfizetési árak: :

Egész évre	6 frt
Félévre	3 frt
Negyedévre	1 frt 50 kr.

Az egyházi zene érdekében.

A nagyhéten reméltük, hogy némi mozgalmat fogunk észlelni az egyházi zene terén, mert hisz a passió hete az, melyre a legtöbb egyházi zeneszerzemény vonatkozik s mely a legtöbb nagy zeneszerzőt halhatatlan művek teremtésére ihletett.

Csalódnunk kellett: az egyházi zene nálunk régóta mostoha gyermek, azokat a főséges oratoriumokat, kántátékat és miséket nem a magyar közönség számára írták. Pedig az egyetemi templomban nagycsütörtökön este előadott „Stabat mater” Pergolesétől másfélezer embert csóditott be, s oly óriási tolongás keletkezett az egyházban, hogy néhány nő el is ajult. Mutatja ez azon élénk érdeklődést, melylyel viseltetik a közönség úgy a zene, mint annak egyes alfajai iránt. Budapest közönsége eped a zenéért, a hangversenyeknek mindig tele háza van s ha ünnepnapokra egy-egy énekes mise van hirdetve, helyet nem lehet kapni órával azelőtt.

Mért nem történik tehát e téren semmi, a konvencionális szokásokon kívül? Kiben van a hiba, miként kellene orvosolni?

Mindenki első sorban a chori regenseket hajlandó kárhóztatni mert hisz ők közvetlen eszközlői az előadásoknak. Pedig nincs igaza e részben a kárhóztatóknak. A regens chóri legtöbb esetben igen szük hatáskör felett rendelkezik, sem az előadásokra szükséges művészi anyag, sem a szükséges pénz, melylyel ez erők megszerzése megkönyithető volna nem áll rendelkezésére. A legtöbb közülök tehát ledolgozza a napszámát, ugy

amint lehet s azzal sokat nem törődik, saját csekély fizetéséből nem áldozhat, mert abból élnie kell. Ahol énekes kell, ott vannak a templom szokott rendes énekesei (többnyire igen kopott hangú művészek) azok elfűjják nagyjából s a mi fújni való van, s azzal az orgona közbejő, hatalmas hangja elnyomja a hamis intonációt. A zene végig cselekedtetik, a hiányokért, elég ha ingyen kapja a közönség e zeneélvezetet, ne kritizáljon.

Pedig, minő kevésből meg lehetne kísérteni, hogy például a főváros öt-hat nevezetesebb templomában minden vasárnap fölváltva adathatnék egy-egy oratorium vagy egyéb hasonló szerzemény. Budapest közönsége így minden héten hozzájutna egy-egy ily zeneműhöz a templomok még nagyobb látogatásnak örvidenének s a zenei ízlés művelése mellett a szív képződnek s a vallásosság eltagadhatlanul emelkednek.

Nem lokális érdek az egyházi zene művelése a fővárosban, oly fontosságú tényező ez, melyért egyházfőink is hozhatnának némi áldozatot. Az ország gazdag jövedelmű főpapjaira lehetne e részben támaszkodni, nem vonnák ki magukat, ha ily irányú kezdeményezést tapasztalának. A főváros chóri regensei összegyűlhetnének egy ízben e kérdést komoly megbeszélés tárgyává tenni s ily irányú intézkedést foganatosítani. Tőlük kell a kezdeményezést várnunk, ez joggal csak őket illeti meg.

A külföld zenevilága.

(Saját levelezőinktől.)

I.

Párisi levél.

— apr. 8.

Az újdonságok egymást kergetik nálunk, úgy hogy nem tudom miről irjak előbb. Az *Opéra-comique*-ban Guiraud új operája „*Ga-lante aventure*” meglehetősen sikert aratott Guiraud nem ismeretlen már mi nálunk, a filharmonikus hangversenyek műsorán már gyakran megfordult a ne e. Ő az új német iskola híve anélkül, hogy ezáltal francia eredetiségéből végkép kivetköznék. Mesterileg kezeli a zenekart, annak minden titkaiba be van avatva. ezt a német iránynak köszöni. A mi dallamait illeti, azok mindig eredetiek s sokszor túl édeskesek, mintha csak valami olasz szerző fejében születtek volna. Legszebb részletei az operának az első felvonásban előforduló női kar egy gyönyörű trio a szerenád, mely meg is lett ismételtetve. A 2-ik felvonásban a szerelmi kettős és a finale ragadják meg a hallgató figyelmét. Az előadás Dambé karnagy vezetése alatt kitűnő volt.

A bécsi maesztro Suppé is bevonult tehát végre a „*Folies Dramatiques*” deszkáira. Mennyit beszéltek már előre, milyen hűhót csaptak ez író érdekében, különösen az osztrák kolóniában, arról fogalmuk sem lehet. Valóságos csodát vártunk s lett belőle egy szelid bukás.

Bizony a „Boccacio“ nálunk körülbelül megbukott, mert a mi közönségünk más eledelhez van szoktatva s a vastagon berántott bécsi főzeléket a gyomra be nem fogadja. Sokkal jobban ösmerik önök már a partitúrát semhoggy hosszas ismertetésekbe kellene bocsátkoznom s azért csakis röviden a párisi általános véleményt fogom jelezni. Ezen operette valóságos keringő surrogatum, mely nélkülözi a magasabb s finomabb izlés minden kellékeit. Szerzője nem teremt, hanem ír, mert munkájával pénzt akar szerezni; sem opera comique sem nem szentimentalis, nincsen szóval semmi karaktere. A kitünő előadásnak köszönheti a félsikert, melyet elért. Hosszu élete nem lesz, ezt már az igazgatóság is belátta, mert más újdonságra készül.

A nagy hangversenyek virágvasárnapon be lettek rekesztve. A filharmonikusok okt. 1-éig nyugalomra vonólnak vissza s arról a sok aprócseprő hangversenyéről, melyik eddig tartattak s még május 15-éig tartatni fognak, nem érdemes tudomást szerezni.

Egyetlen egy lesz még e héten, mely a zeneértők figyelmét felvillanyozta s ez az önök honfitársa Hubay ur hangversenye a „Salle Herz“-ben. Hubay úr kineveztetése brüsszeli zeneakadémiai első hegedű tanárrá valóságos feltűnést keltett az itteni zenészkörökben. Senki sem akarta kezdetben elhinni, hogy egy 23 éves ifju ily hires elsőrangú állásra kineveztetett képzelhetik mily kíváncsian várják mindazok ezen genialis művész felléptét, kik még eddig nem hallották. Ezen hangversenyében csupán Vieuxtemps mester hátrahagyott s ismeretlen műveit fogja játszani, mi a hangverseny érdekességét csak tetözi. A műsor a következő:

1. Suite (I. Prélude. II. Menuet. III. Aria IV. Gavotte) H. Vieuxtemps, Mr Hubay. — 2. Venise (Oeuvre posthume) H. Vieuxtemps, Mlle Haussmann. — 3. a) Rêve (tiré des Voix du coeur — oeuvre posthume) H. Vieuxtemps; b) Souvenir de Beauchamps H. Vieuxtemps, Mr Hubay. — 4. a) La Tombe et la Rose (oeuvre posthume) H. Vieuxtemps; b) Les Saisons, Andante V. Massé. Mile Haussmann. — 5. Etudes a) Grave (Nr 15), b) Cantilena (Nr. 26) oeuvre posthume H. Vieuxtemps, Mr Hubay. — 6. a) Elégie J. Massenet; b) Carmen (Habanera) G Bizet, Mlle Haussmann. — 7. a) Thème et Variatons (tirés des Voix du Coeur. oev. post.) H Vieuxtemps; b) Sicilienne du 6e Concerto (oeuvre posthume) H. Vieuxtemps; c) Sérénade (oeuvre posthume) H. Vieuxtemps Mr. Hubay.

Massenet emlité nekem a multkor, hogy Hubay úr egy saját szerzeményü hegedü „Suite“-et fejezett be, melyet ő már hallott tőle s melynek óriási sikert jósol. Minden esetre sajnáljuk, hogy ezen nagy művészt elvesztjük.

A. Bocq père

A „Le monde musical“ szerkesztője.

II.

Prágai zene-levél.

April 14-én.

Örömmel és köszönettel kaptam meg a „Harmonia“ eddigi számait s a legnagyobb készséggel engedek abbeli felszólításának, hogy a Harmoniának ezentúl a csehek fővárosából tudósításokat küldjek. Ezentúl még nagyobb figyelemmel fogom kísérni az itteni zeneviszonyokat és időről-

időre pontos tudósításokat küldök. Az itteni zene-saison a tegnapi filharmonikus hangversennyel ért véget. A „Prager Tonkünstler Societät“ Stranzky karmester vezetése alatt előadta Hiller Ferdinand „Jeruzsalem pusztulása“ című nagy oratoriumát. Erre az előadásra még Hanslick, a rettegett bécsi zenekritikus is eljött. Hillernek ez legnagyobb műve melyben főleg Mendelssohn irányára támaszkodik. Az oratorium úgy a zeneértőknek mint a nagy közönségnek tetszését megnyerte. Valóban csodálkozom, hogy Budapesten még nem adták elő, ajánlom a zenekedvelők karnagyának figyelmébe.

Az itteni énekkar körülbelül 200 tagból áll: nők, férfiak és gyermekek. A műben előforduló karok oly átlátszó tisztasággal adattak elő, hogy csakugyan felednünk kellett miszerint műkedvelők az előadók. A magánrészeket az opera tagjai énekelték. A zenekar kisebb a nemz. színház zenekaránál, körülbelül olyan mint az önk. zenekedvelők egyletének megerősített zenekara. A hangverseny a Zsófia sziget nagy hangversenytérképében tartatott, a pompás terem zsufolásig megtelt diszes közönséggel. Különösen feltűnt nekem, hogy a prágai közönség tetszésnyilvánításával nagyon fukarkodik, nem egyhamar melegszik fel s hazai tehetségei iránt szintoly közönyösséggel látszik viseltetni mint a budapesti, erre legmeggyőzőbb példa Dvořák Antal zeneszerzőjük, kinek még most sem sikerült a prágai közönség teljes elismerését kiküzdeni.

Dvořák Antal, kinek a napokban vendége voltam, keserőséggel említé nekem, hogy az itteni kritika egy része: „Stabat Mater“ című művét, mely mult héten a budapesti zenekedvelők hangversenyén előadatott) személyes ellenszenv folytán: „schundiges zusammengeklautbes Machwerk“-nek nyilvánította. Mig másutt Bécsben, Berlinben és Budapesten elismerésre talál, saját honfitársai lenézik. — Most egy nagy operát fejezett be s az a prágai „Landes-Theater“-ben fog színre kerülni. Címe „Demetrius“, szövegét cseh nyelven Schiller felhasználásával egy előkelő hölgy írta. D. dur szimfoniáját Richter bécsi karnagy május hóban Londonban fogja előadni. E művében nagyon reménykedik s azt hiszi, hogy ez világhír nevet fog neki szerezni. Ha a következő őszi idényben Budapesten a filharmonikusok előadnák, hajlandó lenne személyesen vezényelni.

Mandel I.

Hoffman meséi.

(Fantasztikus opera 4 felvonásban Offenbachtól. Első előadás a népszínházban 1882. ápril 14-én).

„Offenbach már túlélte önmagát, abba kellene hagynia az operette-írást és pihennie régebben szerzett babérjain.“ Ekkép bölcselkedtek egy pár évvel ezelőtt a Strausz- és Suppée-imádók, mikor Offenbach „Madame Favart“ és „Franciák Milanóban“ című operettjeivel lépett a nyilvánosság elé. Akkor nem cáfolhatta meg senki az idézett állítást, mert a két operett csakugyan a mester gyengébb műveihez tartozik. De ma, mikor már hallottuk Hoffman meséit határozottan állíthatjuk, hogy Offenbach egész élete végéig megőrizte hatalmas tehetségének egész erejét.

A „Hoffman meséi“ zenei tekintetből itt nem akarjuk még egyszer ismertetni, miután azt már e lapok hasábjain néhány héttel ezelőtt Hu-

ber Károly kitünő és szakavatott tolla eszközölte. Csak az előadásról néhány szót.

A női főszerepet *Hegyi Aranka* k. a játszotta, a ki mindamellett, hogy ez a szerep még opera énekesnőnek is elég nehéz lett volna, sok tekintetben kielégített bennünket. Tisztán és csengő hanggal énekelte a sok trillát, mesés koloraturát és fioriturát, melyekkel ezen szerep el van látva és teljesen megérdemelte azt a busás elismerést, melylyel nagyszámú közönség adózott neki. Ismét megmutatta, hogy biz őt a népszínház nagyon bajosan nélkülözhetné.

Komáromy Mariska k. a. (Niclas) pompás alakítást nyújtott. Férfiszerepet játszott és ugyancsak vetélkedett *Hegyi* k. a.-nyal az elsőbbség pálmájáért. Különösen a harmadik felvonás gyönyörű román-cával keltett megérdemelt tapsokat.

A férfi szereplők közül első helyen *Vidor* ról (*Lindorff-Coppélius-Miracle* szerepekben) kell megemlékeznünk. Sajnálunk kell hogy kissé gyenge (különben pedig igen sympathikus) baritonhangja nem tudta teljesen érvényre juttatni szerepének zenei részét. *Kápolnay* úr (*Hoffmann*) csak helylyel-közzel hatott. Sajnálunk kell s nem is értjük teljesen, miért maradt ki a harmadik felvonás egészen, melyben pedig szintén több, igen szép részlet van, különösen a dalmű fénypontja, a leirhatlanul bájos *barcarolle*, és ennek kecses előjátéka. Ezek, fájdalom! elestek.

A siker oroszlánrésze *Erkel Elek* t illeti, ki valóban ritka gondot fordított a darab betanítására és szinte elcsodálkoztunk, mikor hallottuk mily praecisióval adta elő (természetesen a mennyi ily erőkből összeállított zenekartól mint a népszínházé kitelik) a zenekar a ráharamló részleteket. *Erkel Elek* ma ismét bebizonyította, mennyire fölötte áll ő *Erkel Sándor* igazgató és *Káldy* rendező uraknak erély tekintetében. Tulajdonképen ezeknek lett volna kötelességük e darabot a nemzeti színházban előadatni. De ők lassuságukkal a könyvtár poros kótái közt hagyták heverni ép úgy mint *Gounod* „*Tribut de Zamora*“-ját. A népszínházban majdnem két heti időközökben láthatunk új darabokat, a nemzeti színház esztendei vajudás után bir csak színre hozni valamit. „*Mefistofele*“ három évig hevert az almáriomban, míg végre ezernyi halasztgatás után most majd előadják **háromszor**, mert — *Gassi*, nem ért rá betanulni szerepét. Hát bizony nagyon kívánatos volna, ha ez „intéző körök“ okulnának az *Erkel Elek* példáján, és ha elmennének a népszínházba erélyt és buzgalmat tanulni.

Bánfi Sándor.

A nemzeti színház operái.

(Hivatalos adatok.)

Az 1881-dik april elsejétől 1882 március 31-dikéig lefolyt színházi évben a nemzeti színházban összesen százharminchat operai előadás volt, négygyel kevesebb, mint az előző években, mert a nyári szünidő után, a színháznak augusztus havi megnyitása alkalmával, a drámai szak a történelmi ciklust rendezte volt. A 136 előadásból 33 volt vegyes előadás, mikor ugyanis operát és balletet adtak.

E 136 előadásban 50 opera és 7 ballet került színre, és pedig :

Meyerbeer	6	dalműve	23	izben ;
Verdi	6	„	12	„
Gluck	1	„	9	„
Schauer F.	1	„	9	„
Donizetti	4	„	7	„
Auber	3	„	7	„
Gounod	3	„	7	„
Wagner	3	„	7	„
Erkel Ferenc	1	„	5	„
Massenet	1	„	5	„
Halévy	1	„	4	„
Thomas	2	„	4	„
Rossini	2	„	4	„
Flotow	1	„	4	„
Bizet	1	„	4	„
Mozart	2	„	4	„
Massé	2	„	4	„
Weber	2	„	3	„
Bellini	2	„	3	„
Goldmark	1	„	3	„
Boieldieu	1	„	2	„
Giraud	1	„	2	„
Delibes	1	„	2	„
David Felicien	1	„	1	„
Doppler	1	„	1	„
Összesen tehát: 50 dalművet adtak elő			136-szor.	

Balletet adtak :

Delibes	3	balletjét	19	izben ;
Verdi	1	„	1	„
Adam A.	1	„	2	„
Campilli(?)	2	„	11	„
Összesen	7	ballet	33	izben.

Eredeti zenei mű adatott: 4 opera és 1 ballet; ez 5 mű összesen 21 izben került színre.

Uj betanulással adtak a lefolyt színházi évben 7 dalművet: először adtak 4 dalművet és 2 balletet; összesen 13 zenei művet tanultak be, részint egész újonnan, részint újra.

Uj betanulással kerültek színre: a „Próféta“, „Carmen“, „Fehér nő“, „Lahore királya“, „Pál és Virginia“, „Don Pasquale“ és „Hunyadi László.“

Először adattak: „Atala“, „Szöktetés a szerájból“, „A rászedett kadi“, „Abu Hazzán“ dalművek a „Naïla“ és „Kisértés“ című ballettek.

Legtöbb előadást értek a következő dalművek és ballettek :

Próféta	előadatott 11-szer (egész év alatt)
A t a l a	„ 9-szer (öt hó alatt)
A rászedett kadi	„ 9-szer (fél év alatt)
Lahore királya	„ 5-ször (egész év alatt)
Hunyadi László	„ 5-ször (két hó alatt)
Faust	„ 4-szer (egész év alatt)
Tannhäuser	„ 4-szer (három hó alatt)

Afrikai nő	„	4-szer (egész év alatt)
A zsidó nő	„	4-szer (egy év alatt)
Çarmen	„	4-szer (egész év alatt)
Alarcos bál	„	4-szer (fél év alatt)
Naila, ballet	„	10-szer (fél év alatt)
Rocccoco	„	8-szor (egész év alatt)
Copélia	„	5-ször (egész év alatt)
Sylvia	„	4-szer (egész év alatt)

Legnagyobb napi bevételt a következő előadások eredményeztek:

a Próféta	2129 frt 30 krt.
a Próféta	1974 „ 20 „
Hunyadi László	1877 „ 80 „
Hunyadi László	1855 „ 80 „
Hunyadi László	1836 „ 80 „
Sába királynője	1815 „ 40 „
Borgia Lucrezia	1801 „ 30 „
Aida	1782 „ 60 „
Lohengrin	1741 „ 50 „
Próféta	1686 „ — „

E tiz legnagyobb jövedelmű előadás mind Wiltné asszony közreműködése mellett folyt le.

Az állandóan szerződött tagok közreműködése mellett lefolyt tiz, legtöbb jövedelmet hozott előadás a következő:

Atala	1220 frt 20 kr. (bérletszünetben)																																						
<table> <tr> <td> <table> <tr> <td>Piccolino</td> <td>1191 „ 70 „</td> <td>(bérletben)</td> </tr> <tr> <td>Sylvia</td> <td></td> <td></td> </tr> </table> </td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Faust</td> <td>1163 „ 80 „</td> <td>„</td> </tr> <tr> <td>a Próféta</td> <td>1030 „ 50 „</td> <td>„</td> </tr> <tr> <td>Jean de Nivelles</td> <td>978 „ 10 „</td> <td>„</td> </tr> <tr> <td>a Próféta</td> <td>755 „ 50 „</td> <td>„</td> </tr> <tr> <td> <table> <tr> <td>A rászédett kadi</td> <td>737 „ 80 „</td> <td>„</td> </tr> <tr> <td>Naila</td> <td></td> <td></td> </tr> </table> </td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Ugyanezek</td> <td>702 „ — „</td> <td>„</td> </tr> <tr> <td>Lohengrin</td> <td>638 „ 50 „</td> <td>„</td> </tr> <tr> <td>Atala</td> <td>637 „ 20 „</td> <td>„</td> </tr> </table>	<table> <tr> <td>Piccolino</td> <td>1191 „ 70 „</td> <td>(bérletben)</td> </tr> <tr> <td>Sylvia</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Piccolino	1191 „ 70 „	(bérletben)	Sylvia					Faust	1163 „ 80 „	„	a Próféta	1030 „ 50 „	„	Jean de Nivelles	978 „ 10 „	„	a Próféta	755 „ 50 „	„	<table> <tr> <td>A rászédett kadi</td> <td>737 „ 80 „</td> <td>„</td> </tr> <tr> <td>Naila</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	A rászédett kadi	737 „ 80 „	„	Naila					Ugyanezek	702 „ — „	„	Lohengrin	638 „ 50 „	„	Atala	637 „ 20 „	„
<table> <tr> <td>Piccolino</td> <td>1191 „ 70 „</td> <td>(bérletben)</td> </tr> <tr> <td>Sylvia</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Piccolino	1191 „ 70 „	(bérletben)	Sylvia																																			
Piccolino	1191 „ 70 „	(bérletben)																																					
Sylvia																																							
Faust	1163 „ 80 „	„																																					
a Próféta	1030 „ 50 „	„																																					
Jean de Nivelles	978 „ 10 „	„																																					
a Próféta	755 „ 50 „	„																																					
<table> <tr> <td>A rászédett kadi</td> <td>737 „ 80 „</td> <td>„</td> </tr> <tr> <td>Naila</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	A rászédett kadi	737 „ 80 „	„	Naila																																			
A rászédett kadi	737 „ 80 „	„																																					
Naila																																							
Ugyanezek	702 „ — „	„																																					
Lohengrin	638 „ 50 „	„																																					
Atala	637 „ 20 „	„																																					

Megjegyzendő, hogy ez évben először voltak az operai helyárák ugyanazonosak a drámai előadások helyáráival.

Az 1881—82-ik év jövedelme tett, a vendégdíjak levonásával, 70,982 frt 80 krt., a bérletnek az operát illető fele része tett 42,915 frtot; az összes tiszta bevétel volt tehát 113,897 frt. 80 kr., vagyis 18,302 frt 60 krral több, mint a megelőző színházi évben.

T Á R C A.

A milimári.

(A népszínházi pályázaton száz arannyal jutalmazott népszínmű 3 felvonásban. írta Almásy Tihamér).

Az aesthetikusok annyi minden vádat és kifogást emeltek már a népszínmű-genre ellen, hogy nem csodálnám, ha e műfaj csak most indulna igazán virágzásnak. A tudós elméleteket a színpadi sikerek s a népszínmű-kultusz fejlődése legkevésbé se igazolja.

Azok, a rablóhistóriák, kriminalis történetek, melyekből a régi népszinművek készültek, ma-holnap egészen lezorzulnak a színpadról. Az írók új anyagot keresnek művészi s népies feldolgozásra, — keresik a drámaiság elemeit a nép életében, gondolkozásában, alakjaiban, — keresik az ütköző ellentéteket, melyek büntető törvénykönyv nélkül is támadnak, s melyek harcából pandur és szolgabíró nélkül is kitudódik az erkölcsi igazság.

Tóth Ede volt az első, ki a népszinmű körébe lélektani feladatokat vett fel s elhagyva a hivatásszerű duhajok, betyárok társadalmát, az alsó s a polgári néposztály családi életét, az itt fejlődő jellemek ütközéseit dolgozta fel. Az ő nyomában egész iskola támadt, s már két népszinmű-pályázaton találkozunk Almásy Tihamér nevével, ki ily fajta műveihez az anyagot, drámai tárgyat ott keresi, hol Tóth Ede a „Kintornás családot” s a „Toloncot” találta.

A „Milimári” a budapesti fővárosok népéletébe vezeti a közönséget. Tőről metszett erőteljes alakok jelennek meg előttünk abból a társadalomból, melyet „hosszabb” séta kirándulásaiból minden fővárosi ember ismer. Ott van a derék öreg Boros uram, egy becsületben megőszült majoros gazda, — az urfinak nevelt korhely fiú, kit könnyelműsége az elbukás szélére ragad, — a fogadott leány (a milimári), ki megmenti a könnyelmű legényt s vele az öreg apa jó hírnevét, — a kedélyes sajtárcsalád, a rátartós Korcsákné két széltoló leányával. — Herschel alkusz — Vandrák tót mindenestül csupa életből ellesett, kitűnően jellemzett alakok. A darab meséje érdekesen van szöve, kompozíciója leleményes, megoldásában igazság és költői erő nyilatkozik.

A dalos részekhez Erkel Elek karmester pompás népdal-füszért gyűjtött össze, van közte néhány, melyek rövid idő múlva országszerte kedvenc dalai lesznek a közönségnek. Az első felvonásbeli milimáricouplet kitűnően sikerült kísérlet e dalgenreval a népszinműben, a „Borzáné Marcsája”-beli kakadu-dalhoz hasonlóan. A közönség ezt ismételve újratatja s a nép már utcaszerte énekl.

A milimári a népszínháznak most állandó repertoire-darabja s valószínűleg az lesz még sokáig.

Két hirneves halott.

I.

Drake Frigyes, Berlin és Poroszország leghirnevesebb szobrásza zöld esütörtökön hunyt el. Tömérdek apróbb genreszobrán kívül, melyek közül különösen a „lepkéfogó leányka” ezernyi másolatban ösmeretes világszerte, különösen Berlin dícselkedhetik művészi pályája legnagyobb alkotásaival. **D r a k e** 1805-ben született s egy szegény gépész volt atyja. Olthatlan vágy hajtotta a művészet felé s előbb Rauch, majd Thorwaldsen tanítványa lón. Tehetsége egyaránt készítetvé őt a monumentalis és a genreszobrászat művelésére, s a „haladokló harcos” hatalmas szoboresoportozatát 1833-ban közvetlenül követte egy esinos vinctellérléányka, fején szőlőkosárral. Mindkét irányban föltűnt s csak az alkalomnak kellett megjönnie, hogy hazája elismerje tehetségét.

S ez megtörtént, midőn 1836-ban Möser óriási bronzszobrát leplezték le Osnabrückben. E művével Drake új utat tört a korhű jelmez szobrászati fölhasználása által. A többi

kisebb-nagyobb mű után, melylyel pár évig foglalkozott, III Frigyes Vilmos király nagy éreszobra következett, mely a berlini állatkert díszje jelenleg is. Ugyanezt, némi apróbb változtatásokkal, Stettin várossa számára is megkészítette a művész. „A győztes harcos“ szoborcsoportja, Rauch márványszobra, Schinkel hírneves építész nagy ércalakja, Vilmos császár lovagszobra a kölni Rajnahídon. Böles Frigyes, Melanhton, Nagylelkű Frigyes, Ollen természettudós, Humboldt Sándor és mások éreszobrai (e legutóbbi Philadelphia város egyik éke) mind arról beszélnek, hogy Drake nemcsak kiváló tehetségű, de hasonló természetű művész is volt. Hetvenkét éves koráig mint művész és tanár lankadatlan tevékenységgel szolgálta hazáját.

II.

Kücken meghalt. Annyi sok szép dal szerzője, kinek nevét újabb a dalok halhatatlan nagy mesterei, Schubert, Schumann és Franz mellett emlegették, Kücken Frigyes Vilmos a múlt héten Schwerinben 72 éves korában elhunyt. A lüneburgi Bleddecken született, 19 éves korában már a mecklenburgi-schwerini örökösherceg zenetanára lón és szerzeményeivel közfigyelmet vont magára. Berlinben és Bécsben a híres Sechternél folytatta aztán tanulmányát, majd Párisba ment Halévyhez, hol az ötvenes évek elején a stuttgarti udvari karmesterségre meghívás találta őt. Ez állomást egy évtizedig töltötte be s akkor 1861-ben Schwerinbe költözött, hol haláláig élt. Kücken neve egész Európában igen népszerű volt dalai és férfinégyesei folytán. Évtizedeken át lehetett s még ugyanannyi ideig lehet majd hallani jóformán minden utcáson és iskolában az ő „Kis ujoncát“-át, hangversenyeken dalait. Férfi négyesei között derült társaságokban elmaradhatatlan volt a „Wir ungen Musikanten“, „A nyomozó levél“, „Az elveszett borda“ stb. Kücken többször próbálkozott meg dalművek írásával, azonban kevés szerencséje volt e téren. Szerzeményei a könnyű genrehoz tartoztak, melyeket behizelgő tetszetősségük csaknem kedvelté tett, habár nagyobb értéket azoknak nem lehet tulajdonítani.

ZENE.

* Liszt Ferenc Kalocsán. A mester a husvéti ünnepeket Kalocsán töltötte, Haynald Lajos bíbornok-érseknél. Husvét első napján a bíbornokérsek és vendége olyan husvéti ajándékkal lepték meg a kalocsaiakat, a melyért bármely világáros megirigyelhetné őket. A mester ugyanis az érseki palota nagytermében több mint 400 főnyi meghívott vendég jelenlétében előadta a saját szerzeményű „Ave Mária“-t, továbbá egy Etudet, ezenkívül még Schuberttől és Rossinittól egy-egy darabot.

* Női dalegylet Szegeden. Vidéki Apollina, zeneténitónó vezetése alatt Szegeden az ottani előkelő körökből női dalegylet alakult, a mely eh 7-én a belvárosi plébánia templomban Pergolesenek gyönyörű „stabat meterét“ adta elő. A dalegylet, dacára hogy az első debutje volt, derekasan felelt meg feladatának, s a templomot zsufol-

lásig betöltött díszes közönség áhitattaljes élvezettel hallgatta különösen Palfy Ida, Fluck Róza és Zsótér Sarolta kisasszonyok által remekül előadott szövegeket.

* („A szép leányok.“) Ez a címe Csiky Gergely három felvonásos népszinművének, melyet most nyújtott be a népszínházhoz. A darab, melyhez a zenét Aggházy Károly írta, a fővárosi életből van véve, s a két szép leányt, Blaháné és Nagy Ibolyka játsszák. Az első előadás valószínűleg május 15-én lesz.

* Philharmonikusaink a műsor tervező bizottságot a „Föv. Lapok“ értesülése szerint már ez idény végén megválasztják, hogy annak tagjai előre szétnézhesenek a zeneművészet újabb termékei között és választhassanak vagy javaslatba hozzanak kiválóbb műveket. A lap közli a jelenleg már szóba hozott műveket, melyből örömmel kons-

tatálhatjuk, hogy végre a modern francia zene is utat tör hozzánk a szláv és német zene túlművelése után. Emüsor a következő lenne: Rubinstein g-moll szimfoniája, a „Dämon“ balletzenéje, a „Feramors“ gyertyatánc és d-moll drámai szimfoniája; Raff Lenore szimfoniája; Gade Nicls „Michel-Angelo“ versenynyitánya, „Mezei nyári nap“ öt zeneképe és b-dur szimfoniája; Saint Saëns „suite algérienne“-je; Gouvy f-dur szimfoniája; Godard Benő „Symphonie gothique“-ja; Götz Ármin f-dur szimfoniája; Bizet „Patrie“ címü nyitánya s „L'Arlésienne“ címü suiteje; Bargiel c-dur szimfoniája; Rauchenecker (svájci) szimfoniai zeneképe nyitány alakjában; Grammann Károly „Aventiure“ címü, s Kleinmichel R. b-dur szimfoniái; Csajkovszky s Lachner F. suitejei; a bécsi Heuberger R. zenekari változatai Schubert Ferenc egy témája fölött. Bizony jókora ujdonságfüzér, melyből lehet választani, hozzátehetjük még, hogy Schauer Ferenc az „Atala“ szerzője, ép most fejezte be a Prónay István „Világos“ címü történeti programmsuitejének hangszerelését s mint mondja: nagyon meglepték a többtagu mű részei, a dallam, az egész modor, a kidolgozás, a három nemzeti zenedarab beléhozata (orosz és osztrák néphimnusz s a Rákóczi induló), nagy tetszésre tartja méltónak. Így hát e mű is előadásra kerülhet valamint a Liszt „Hungária“ címü szimfoniai költeménye, mely az idén Londonban anyira tetszett.

* Engeszer Mátvás tanár jubileuma. A nemzeti zenede igazgató választmánya és tanári kara e hó 16-án este 7 óraker fogja megünnepelni Engeszer Mátvás a nemzeti zenede érdemekben megszüült derék tanára 24 évi működésének évfordulóját és 70-ik születésnapját. Az ünnepélyt a nemzeti zenede helyiségében fogják megtartani, mely alkalommal Bartay Ede a nemzeti zenede igazgatója, az igazgató választmány és a tanári kar nevében diszalbumot fog az ünnepeltnek átnyujtani, beszéd kíséretében. A diszalbum az igazgató választmány és a tanári kar tagjainak arcképeit foglalja

magában. Az album ünnepélyes átadását és az emlékbeszédet bankett fogja követni.

* Khayll Antal az ismert nevü fővárosi zongoratanár f. hó 16-án délutáni 4 óraker legjelesebb tanítványaiaval lakásán hangversenyt rendez az alábbi műsorral. A kitünő tanár, kinek tanítványai már az egész országban el vannak széledve, azoknak egyike, kik szerényen, minden reklám hajszá nélkül képezik a tanítványokat. Magán zenekademiai cím nélkül s anélkül, hogy tanítványaival önképző, önszeglyző s egyéb bált rendező egyleteket alapítana, mégis sokkal nyomatékosabb s zeneileg értékesebb eredményt tud velök felmutatni, mint sok ugynevezett fővárosi „Magánzenekademia.“ Ime a műsor: 1. Beethoven: Hangverseny C-durban, I-ső tétel. Cadenz Reinecketől Varga Vilma k. a. Egy második zongora kíséret mellett. 2. Mendelsohn: Ábránd, Fis-moll Rothauser Vilma k. a. 3. a) Bach: Prelodium. b) Heller: Két etude 47. műből. c) Hans Schmitt: Salon-Polka Mátyus Klotild k. a. 4. Beethoven: Szonáta hegedüvel, D-dur Wottitz Jozefin k. a. 5. a) Bach: Angol suite, A-moll, b) Schubert: Improptu, B-dur Schmidl Laura k. a. 6. Liszt: Tannhäuser-Induló b. Földváry Julia. 7. Chopin: Hangverseny F-moll, 2. és 3. tétel, Egger Irén k. a. Egy második zongora kíséret mellett. 8. Brahms: Magyar táncok, négy kézre Korányi Anna k. a. és * ur.

* Székely Imre országos hirü zeneszerzőnk és nemz. zenedei tanár által lakásán f. hó 16-án délelőtt 11 óraker rendezett reggély műsora igen érdekes s bizonyára csak újra bizonyítani fogja a kitünő tanár tanítványainak haladását:

1. „Polonaise“ Moszkovszky, két zongorán unisono előadják: Gyárfás Ilona és Blau Leonora k. a. 2. „Hegyipatak“ Székely, előadja: Wlad Katieza k. a. 3. „Novelletten“ Schuman, előadja: Keller Eugenia k. a., zenedei növendék. 4. „Magyar ábránd“ Orbán és Petykó, előadja hegedün: Petykó Imre; zongorán kíséri: Székely Irén, zenedei növendékek. 5. „Mennett“ Moszkovszky- előadja: Kötzó Nelli k. a. 6. „Bodrogközi csalogány“ Székely, előadja: Ligeti Margit k. a. 7. a) „Hogyha piros orezád nézem.“ „Esik a hó, esuszik a szán“ „Tejes gyer-

tyát égetek én" népdalok a „Millimári“ népszínműből Hubay Jenő. b) „Paripámnak az ő színe fakó“ énekli: Dr. Hubay Károly úr. 8. „Étude“ Chopin előadja: Kordán Riza k. a., zenedei növendék. 9. „32-ik magyar ábránd“ Székely, előadja: Gyárfás Etelka k. a. 10. a) 6. „Inventio“ Székely b) „Trillaetude“ Schulhoff előadja: Schnölnaszta Ida k. a., zenedei növendék. 11. a) „Kreisleriana“ Schumann b) „Nocturne“ Liszt előadja: Nagy Ida k. a., orsz. zenekari növendék. 12. „Trio“ (g-moll. I. és II. rész) Rubinstein előadják, zongorán Sztranyaszky Nelli k. a., hegedűn: Zerdahelyi Olga k. a., zenedei növendék, és gondonkán: Fáy Zoltán úr.

* Losoncról írja levelezőnk, hogy a nem rég alakult „Dal és zeneegylet“ f. hó 5-én igen jól sikerült hangversenyt rendezett. A „Dal- és zeneegylet“ karnestorének Kovárcz Emil zenetanár buzgóságának és szakavatottságának köszönhető, hogy az új egylet oly rövid idő alatt képes volt a közönség itélete elé lépni. Mutatja az ifjú egylet tevékenységét az is, hogy Budapestről is hozott művészeket még pedig magyar művészeket a mi kettős érdem. Petykó Imre a nagy tehetségű fiatal hegedű művész és Orbán Árpád zongora művész barátja képezték az est vonzerejét. Előbbi Hubay Jenő „Plevna Nóta“ magyar darabjával és „Carmen“ ábrándjával szünni nem akaró tapsvihart idézett elő és a „Plevna nóta“ után gyönyörű babérkoszorút kapott tisztelőitől. Orbán „Schulhoff“ „Allegro brillante“ darabjában mutatta művészies törekvésének szép tanujelét s méltán osztozkodott barátja dícsőségében. Hangverseny után diszvacsorára gyűt össze a közönség melynek folyamán Vécsei úr éltette a budapesti művészeket különösen kiemelve Petykó Imre mesterének Huber Károly tanár karnagy érdemeit ki már amyi kitűnő hegedűst képezett ki a budapesti nemz. zenedében.

* Heymann Károly a kitűnő zongoravirtuóz ki nemrég fővárosunkban ritka tetszéssel hangversenyzett jelenleg Moszkvában az ő orosz városban arat babérokat és kemény rubeleket.

* Dupont József a brüsszeli udvari dalmű színház (Theatra de la Monnaie) jeles karnagya a franciaia becsületrend keresztjével lett kitüntetve.

* Strauss Ede az ismert nevű tánczene író jelenleg a berlini „Central Hotel“ pompás télikertjében hangversenyzik zenekarával a porosz közönség rajong érte.

* A prági zenede igazgatójává az oddigi ideigl. igazgató és első hegedű tanár Bennewitz Antal neveztetett ki; az új igazgató született cseh és több éven át a „Salzburgi Mozarteum“-nak volt első veversnymestere.

* Érdekes zeneünnepély. Genf városában f. évi aug. hó 5. 6. 7-én nagyszerű dalárünnepély fog, tartatni melyen aé összes schweitzzi dalárdák és a német birodalomból számos egyet részt fog venni. A dalverseny három részből fog állani. 1) Verseny a schweitzzi dalárdák számára 2) Nemzetközi verseny, melyen bármilyen nemzetiségű dalegylet részt vehet. 3) a legkitűnőbbek versenye. Ez utóbbi a legérdekesebb lesz, mert az e díjra pályázó dalárdáknak prima vista kell egy ismeretlen férfi négyest énekelni. Egy-egy dalárda csakis 20. tagból állhat. Kár, hogy ez ünnepély körülbelül ugyanazon időpontra esik, mint az ideai debreceni orsz. dalárünnepély, tán akadtn volna hazai dalárda, mely elment volna Genfre dícsőséget aratni.

* Hangverseny a vidéken. Nagyváradról írják nekünk, hogy a f. hó 11-én Szlávy-Németh Cornelia úrhölgy által rendezett és tömegesen látogatott hangverseny teite nevezetessé az ideai husvét második napját. Műsoron voltak Liszt F. „Koresolya-tánc“-a a Profétából, „Pesti Carneval“ rhapszódiaja és Chopin As-dur „Ballade“-ja (op. 47.), mindhárom zongorán előadva a hangversenyző által; továbbá Mendelssohn „Allegro“-ja négykézre s illetőleg két zongorára, előadva a hangversenyző és Blaskovich Melánia kisasszony által; Dr. Kornstein Lajosné úrhölgy és Takáts Mihály ur műkedvelők éneke; végül szavaltat, előadva Nagy Márton úr által. A hangversenyző által előadásra kiválasztott és a paszta dilettantismustól alig várható készütséget feltételező darabokat Szlávy-Németh Cornelia úrhölgy kifogástalan technikai praeeciáival, hatalmas erővel, mi mellett azonban a legfinomabb piánok és a különféle fokozású hangszinezések s teljes mérvben érvényre emelkedtek — játszotta, mely tisztán technikai kivitelhez más oldalról még hozzászámítva az előadott darabok zenei beltartalmának és különösen a Chopin-Ballada mély költészetének helyes felfogását s azon mélyen

átgondolt és érzésteljes interpretációt, mely a jelzett zeneművek előadásánál nyilvánult: a hangversenyzőnő mindenesetre oly műveltséget nyújtott, mely a műizlés szempontjából a műértők várakozásának teljesen megfelelt. A többi közreműködők közül legtöbb figyelmet érdemel Takács Mihály úr éneke. A természetlő szép, és erőteljes baritonhanggal megáldva, mint énekes ma ugyan még nem számolhat a fokozottabb műigények kielégítésére, mert hangja nélkülözi az ércességet, az olvadákonyságot és intonációja sem biztos -- azonban ha ezen hang, akarat és kitartással szabályszerű iskolázás által képeztenék, Takács úr minden valószínűség szerint egy-két év alatt oly eredményt lenne képes felmutatni, mely művészeti vívmánynak lehetne nevezhető. A többi közreműködőket szintén megilleti a dícséret, hogy a hangverseny sikeréhez maguk részéről szintén hozzájárultak.

* A zombori kaszinó-egylet husvét másodnapján a „Vadászkürt“ nagytermében tánevigalommal egybekötött hangversenyt rendezett a „vörös-kereszt“ egylet javára. Az estély úgy szellemi, mint anyagi tekintetben igen jól sikerült. Drakulics Darinka k. a. és Blumenthal Gusztáv zongora átéka, Vojnits Izabella k. a. éneke, Thim Flóra és Lovich Aranka kisasszonyok kettőse, nagy tetszésben részesültek; de a legnagyobb hatást gyakorolták Városy László szép hanggal és sok kifejezéssel előadott magyar dalai. A kaszinói dalkör magán- és vegyes kardalait szintén méltó dícséretet érdemeltek. A hangversenyt reggellig tartó kedélyes tánc követte.

* A nemzeti zenéde a növendékek által adott zeneestélyek sorozatát a III-ikkal a hó 2-án fejezte be. Lesz alkalmunk bővebben méltányolni meg a derék zeneintézet működését, most csak röviden azt akarjuk jelezni, hogy a vigadó kis terme

mindig szüknek bizonyul ez estélyek közönsége számára. Ez is ékesen szóló érv egy fővárosi hangversenyterem szükségessége mellett. A legfényesebb közönség látogatja s a növendékek valóban művészi bevégeztséggű játékkal bizonyítják be tehetségüket. Így első sorban Székely Irén k. a. és Pettykó Imre, kikről már e helyes többször megemlékeztünk, fényesen hálalták meg mestereiknek (Székely Imre és Huber Károly tanároknak) a képzésükre fordított fáradhatlan buzgalmat és gondot. A zenéde annyira vitte, hogy oly zeneműveket is juttat növendékei által első előadásra miket még Europaszerte kevés város közönségének volt alkalma hallani: Ilyen Viouxtemps gyönyörű VI. hegedűversenye, melyet Normann-Neruda asszonynak ajánlva hagyott hátra az elhunyt halhatatlan mester. Waidmann Béla ezt nagy szabatossággal, sok erővel és biztossággal játszta. Zerdahelyi Olga k. a. a kiváló tehetségű hegedűművésznőtől Sarasate sok technikai nehézséggel tele tömött „Faust-ábránd“-át hallottuk szép felfogással, nagy készültséggel. A zongora növendékek közül Pápay Gizella, Kordán Riza, Kriszt Emília, Muhr Hermine, Danzer Anna, Schölnaszt Ida, Krausz Róza kisasszonyok s Reményi Ferenc egyaránt derekasan állottak meg helyüket s jogosítottak a legszebb reményekre. Schubert négy szólamú „Nagy az isten“ című női kara a szépen árnyalt zenekar kísérettel arra vall, hogy jubilans derék tanárunk Engeszer Mátyás a tőle kitelhető gondot fordítja szakmája növendékeinek kiművelésére. — Altalános föltűnést keltett Ehrbar zongorája, melyet társulatunknak a gyáros célna külön küldött meg. Erős, érces és lágy hangja indokolja azon világhírt, melyben e gyár készítményei részesülnek. Ha Bartay urnak, a zenéde kitűnő igazgatójának csak itt végül adjuk meg az őt jogosan megillető elismerést, azt csak azért tesszük, mert mindcizeket egybefoglalva az ő buzgalma terjedtet ki mindenre s az egész estély fényes sikere összeségében neki köszönhető.

A szinfalak világából.

✠ Magyar-orosz-francia művész nő. Mohácsy Sarolta k. a. a petervári Michelov színház drámai művésznője jelenleg itt lakó rokonainál tartózkodik. A művésznő a népszínháznál kezdte meg pályáját, onnét Konstantinápolyba, majd Odessába ment, míg végre a Michelov színházig küzdte fel magát. A kisasszony szerepét francia nyelven adja elő, s a muszkákat tellesen elragadta művészetével.

✠ Geistinger Mária a mormonok közt. Geistinger 50 főnyi szintársulatával amerikai körútjában a mult hó közepén Salt Lake City-be, a mormonok fővárosába is ellátogatott és ott rendkívüli sikert aratott. Elhalmozták virágokkal, koszorúkkal és házassági ajánlatokkal. Jellemző, hogy a „Szép Helena“ előadását a kormányzó be tiltotta, mivel Utah államban házasságtöréses darabokat nem szabad előadni.

§ A zenetanárok országos egyesülete javára. Április 18-án kedden a „Fővárosi Iparoskör“ nagy termében (IV. kr. Ferenc-rendiek bazára I. em.) esti 7 órakor drámai szavaltat R a k o d e z a y P á l főv. tanító által előadatik: 1. Kovácsok strikeja, Coppée. Drámai elbeszélés (magyarul először.) 2. József Jónás futása, Tompa. Szatíra 3. A „Velencei kalmár“-ból, Shakespeare. Részletek 2 szakaszban. I. Shylock két jelenete. II. Törvényszéki jelenet. Helyárak: Üőhely 1 frt. Állóhely 40 krajcár.

§ Patti Adelina befejezte művészi körútját Amerikában, s „Arizona“ gőzhajón már utra kelt Anglia felé. A diva 32-szer lépett föl az Egyesült Államokban s e harminckét játék 160.000 dollárocskát jövedelmezett.

§ Színházézés. Nagy-Bányán a városi díszterem, a hozsákapesolt színházzal és mellékhelyiségeivel együtt e hó 6-án délután 1 órakor a lángok martaléka lett. A kár 18.000 forinttra rug.

§ A fővárosi képzőművészeti bizottság elnöke Gerlóczy Károly alpolgármester bemutatta a bizottságnak a Vigadó díszítésére benyújtott szobor-mintákat, melyeket a bizottság általában szépek talált. A kivétel tekintetében az az akadály forog fenn, hogy a mintákat benyújtott művészek közül alig van egy-kettőnek műterme s így ha azokat építeniök kellend a szobrok készítésére egész tiszteletdíjukat rá fogják költeni. Gerlóczy méltányossági tekintetből azon működik, hogy a tanácstól a város tulajdonát képező valamely helyiséget eszközöljön ki a művészek számára.

§ A vidéki színházigazgatóktól számtalan panasz érkezik a központi igazgató tanáchoz, hogy a vidéken több mint 30 daltársulat működik, melyek a színtársulatok rendes műsorát játsszák, holott engedélyükben tisztán körvonalozva van, hogy csakis a daltársulatok műsorát vannak jogosítva előadni. E meglehetősen homályos körülírás persze a legnagyobb visszaélésre szolgáltat alkalmat. Mint értesülünk, a vidéki színészegyesületek, igazgató tanácsa legközelebb eme, a vidéki színészet érdekeit veszélyeztető visszaélések ellen a belügyminiszteriumot fogja megkeresni.

§ Királyi részvét nyilatkozat. A svéd király Nilsson Krisztina énekesnőhöz, férje tragikus esete alkalmából, melyről csak most értesült, a következő részvétnyilatkozatot intézte: Egyedül az Isten adhat önnek oly lélekerőt, hogy sorsában megnyugodjék; de hogy az meg fog önnek adatni, abban bizonyos vagyok, és higgye el, hogy legjobbakat kívánom önre és jövőjére nézve. Fialtsága és fényes tehetsége, me-

lyek hírnevét megállapították és azt biztosítják, vigaszt fognak önnek nyújtani, és azt a gyászt, mely keblét most megtörte, az Isten hatalma még jobbra fordíthatja. Reménylen, hogy csillaga még soká nem fog leszállani, hogy díszre marad mindig annak a földnek, melyen először látta meg a napvilágot. Nem mint király mondom ezt, de mint műbarát, mint önnek jó barátja. Számítson reám mindig s tekintsen engem jóakarójául. Oszkár.

§ A berlini olasz opera nagyszombaton kezdé meg működését Donizetti „Poliuto“ című dalművével, mely a mester egyik kevésbbé hírneves, de azért jeles alkotása. Az előadás a berliniekkel egy kitűnő tenoristát ösmertetett meg Aramburo Antonio személyében, kinek nagy erejű és nagyterjedelmű tenorja az e nemű hangokban szűkölködő időknek nem közönséges eseménye. Neje, Adini Ada hatalmas alak és szép magas szoprán hang, melynek a háromvonalos „d“ még egész könnyűséggel fekszik hatiskörében. Ott van a mi közönségünk által is ösmett P a r b o n i baritonista, kinek rendkívül erőteljes hangját igen dicsérik, de úgy találják, hogy annak üde frissége rég oda van. Ezt annak idejében Budapest közönsége is konstatalta.

§ London legnagyobb művészieseménye bizonyára a „Niebelung“ ciklus színrehozatala lesz, melynek eszközzésére Neumann Angelo impresario már megérkezett a britt fővárosba a szükséges gépészekkel, a Bayreuthból megszabott díszletekkel s most alakítják át a „Her Majesty's“ színházat a jövő zenedrámája igényeinek megfelelően. A londoni zenészek azonban igen neheztelnek az impresarióra, hogy a ciklus előadására mind Németországból szedi össze a zenekari tagokat.

§ A nemes dalművészet még mindig aranybabérokat terem Patti Adelina e napokban vitorlázott haza Amerikából, honnan körülbelül 300.000 forinttal nehezebben jött meg mint ahogy harminckét fölépte előtt oda érkezett. Marcelle Sembrieh pedig, a sokkezű művésznő, kit három év előtt mint igénytelen kezdőt szerződtetett a drezdai operaház évi 3000 forintért a napokban fejezte be vendégjátékait Szentpétervárott, hol épen annyit kapott egy estére, mint azelőtt egy egész évre. Hangversenyének, melyen zongorázott, hegedült és énekelt, 20.000 frank tiszta jövedelmet köszönhetnek Szentpétervár szegényei.

‡ Nagy tetszéssel adták újabbán Verdi „Simon Boecanegra“ operája Milanóban: Donizetti hátrahagyott műve „Alba herceg“ Rómában: Wagner „Lohengrin“-je Madridban és Mainzban egy eddig ismeretlen szerző Lux A „ruhlaikováts“ című dalműve.

‡ Londonban a két olasz színház fuzionált Gye és Mapleson urak az eddigi igazgatók ezentúl válvtve egy zsebre fognak dolgozni.

‡ Marseille városában a színigazgatók és a városi hatóság között nagy civakodás jött létre. A városi hatóság t. i. ráparancsolt a színigazgatókra, hogy a rozszaut épületeken némi tűzveszélyellenes javításokat eszközöljenek, ezek meg sajnálják a pénzt s megtagadták az engedelmességet. Erre a hatóság brachiummal bezáratta az összes színházakat, minék következtében Mersaille közönsége 8 nap óta színi előadások nélkül van.

‡ Raïmondin a címe egy új dalműnek melynek zenéjét Perfall X. írta. Ápril 3-án adatott először a lipesei városi dalműszínházban — és rítul megbukott

‡ Vidéki színpad. Kolozsvártt e héten Ujházy Ede vendégszerepel s első

fellépteül három kis vigjátékban mutatja be jellemábrázoló képességét: az „Őszi napsugár“, „Egy játszma piquet“ s „A miniszter előszobájában“ címűekben. További vendéjátékaiul: „A párisi szegények“, „Ahol mulatnak“, „Toloné“ és „Proletárok“ című darabokat választotta. — E. Kovács Gyula Szamosújvártt van, a Nyéki színtársulatánál vendégszerepelve. — Aradnak is színpadi vendége van: Tamási József, ki husvét-hétfőn Abonyi Lajos népszínművében, „A betyár kendője“-ben mutatta be originális játékmódját. — Zentán Enyváry Sarolta k. a., a szabadkai színtársulat kedvelt operette-énekesnője, köztetszés mellett vendégszerepelt. — Kézdi-Vásárhelytt, a Váradi Ferenc színtársulatánál, e hó elején, molierei előadás volt: „A képzelt beteg“, Várady Rózsa jutalomjátékául, kit szép virágbokréttákkal is kiténtettek. — Székeshérvártt Solymosi Elek és neje e napokban a Csepreghy Ferenc „Perózes“-ében léptek föl s tetszést arattak. — Jakab Lajos színtársulata Beeskerekre ment előadásokat tartani s a nyár nagyobb részét Temesvártt szándékozik tölteni.

Képzőművészetek.

** Vidéki képkiallításokat szándékozik rendezni néhány hazai festőművész. A terv szerint az első kiállítás a nyár folyamán Kassán lenne, azután eperjes, Szeged, Temesvár stb. kerülnének sorra.

** A műcsarnokból. A képzőművészeti társulat által rendezendő mű-árucsarnok f. hó 20-án nyílik meg a műcsarnokban. — Az antwerpeni kiállítás bizottsága nagy figyelemben részesíti a magyar képzőművészeti társulatot, amennyiben levélben felkérte a társulat elnökségét, hogy jelölje ki azokat a magyar művészeket, kiknek művei által az antwerpeni őszi kiállítás on előnyösen hiszik a magyar festőművészetet képviseltetni. Ezeknek egy részét a bizottság külön kedvezményben szándékozik részesíteni.

** Munkácsy párisi műtermében négy öt vázlat hirdeti, hogy a művész a keresztrefeszítésen dolgozik. Mint a nagy munka előjeleiből látható, Munkácsy a véres tett utáni első pillanatokat veti vá-

szonra. A korszakalkotó idealista a keresztben függ; e pillanatban lehelté ki nemes lelkét az emberiségért, s a néptömeg, mely oly kivánuésian tódul a kivégeztetésekhez, már osz-ladozni kezd. Csak kevesek tekintete esüng sejtelmesen a keresztfán. Ugy látszik a néptömeg részvételének esetelése a véres eseményben (a mi különböző taglejtésekben és mozdulatokban nyer jellemző kifejezést) képezé a kép feladatát. E pillanatban ez a festő intenciója. Hogy az alatt az idő alatt, mely a kép vázlatait annak teljes készenléletétől elválasztja, mi marad meg ez intencióból, azt természetesen nem lehet előre látni. Egy gyönyörű kép van készen a mester műtermében. Kedves asszony alak, mely egy asztalon előtte heverő virágtömegből a legszebbeket kiválogatja, s esokorra fűzi. Egy kis lány és egy kis fiú, kik az orruk hegyével alig érnek fel az asztalig, nézik a munkát. — A művész a kis képet „Előkészületek az ünnepekre“ címmel látta el.

** (A műtermekből.) Barabás

Miklós veterán képirónk jelenleg nagyobb tájkép befejezésén dolgozik, mely a esorba; tavat ábrázolja, ezenkívül pedig egy térképen dolgozik. Barabás, főszt litás folytán, legközelebb hozzáfog a saját arcképének megfestéséhez a nemzeti muzeum számára, de csak halála után engedí kiállíttatni, mert mint mondja: „a muzeumba csak olyan arckép való, a mely alá oda lehet írni, hogy „született ekkor, meghalt ekkor“ — Kovács festőművész „Az első Andrassy“ című történelmi festményen dolgozik, melyet Tárkányi Béla apátkanonok hasonéimü költeménye alapján fest. A kép azt a jelenetet ábrázolja, midőn

a fiatal András leverte egy híres olasz vitéz-
nek nyílt párviadalban történt legyőzésé
után Szent István király színe előtt, az ország
nagyjainak jelenlétében a kancellártól és
egy apródtól átveszi jutalmát egy cimeres
pajzs alakjában. A művész ezenkívül egy
„Mária immaculata“ című gyönyörű szent
képet fejezett be és jelenleg „Az öltözködő
hölgy“ című esinos genre-képen teszi az
utolsó esetvonásokat. Azonkívül a festészet-
nek, szobrászatnak és építészetnek három
nőalakban leendő feltüntetéséhez fogott. —
Vastagh György jelenleg Deák Ferenc-
nek életnagyságu arcképén dolgozik.

La Hongrie à l'Etranger.

(Redigée par A. Bánfi).

La Société philharmonique a donné le 13 courant un concert „extraordinaire.“ Elle a fait entendre la neuvième symphonie de Beethoven. Le chœur extraordinairement renforcé et bien sûr de son fait, était à la hauteur de sa tâche bien difficile. Le quatuor des solistes disposait cette fois des voix de Mmes Wilt, et Saxlehner MM. Perotti et Ney. Il va sans dire, qu'avec le concours de telles forces l'effet était infail-
lible. Outre cela Mme Wilt enchanfait encore le public par l'interprétation du grand air du 3-me et le numéro 10 du 2-me acte de l'opéra „Les noces de Figaro“ de Mozart.

Avec l'ouverture „Richard III.“ de Volkmann on a introduit la soirée. Cette oeuvre est un tableau musical remarquable, qui aboutie tout près la musique instrumentale et scénique et produit une impression dramatique saisissante. Le compositeur fut acclamé et rappelé et les élèves de l'Académie de musique dont il est le professeur, lui offrirent une couronne de laurier.

La première représentation de „Mefistofel“ de Boito aura lieu probablement le 22 courant. On ne représentera cette oeuvre plus que trois fois, parceque M Perotti prende déjà dans quelques jours son congé.

L'oeuvre posthume d'Offenbach, „Les Contes d'Hoffmann“ a passé pour la première fois sur la scène du théâtre populaire, vendredi passé. La représentation a été suffisante. Le rôle principale était dans les mains de Mlle Hegyi, qui a satisfait le public. Sa voix pure et sonore et son jeu très élégant a fait ressortir toutes les beautés de son rôle, bien difficile. Mlle Komáromy était ravissante dans le rôle de Niclas, et ne cédaient en rien à Mlle Hegyi. Surtout avec la délicieuse romance du troisième acte elle a produit un grand effet. Toutes les deux ont été chaleureusement applaudies. Parmi les interprètes masculins c'est M. Vidor (Lindorff.) qui mérite tous nos éloges. Quel dommage que cette voix si sympathique n'a plus de force. Son jeu était excellent.

La part du lion est à M. Erkel Elek, le directeur de l'orchestre, qui conduisait toutes les répétitions avec le plus grand soin, et une persévérance surprenante.

Egyveleg.

Metasztazio emléke. Száz esztendeje, hogy Metasztazio bécsi udvari és a kalmi költő Bécsben 84 éves korában meghalt. Mint szerény szat és gyermeke 1698-ban Rómában született, s a sors arra teremtette, hogy részese legyen mindama szerenesének, mely itt a földön halandóra várhat. A földi hatalmasságok, császárok, királyok és heregek kegyeikkel és ajándékaikkal halmozták el, a szinpadok versengtek drámai műveiért, s kora zeneszerzői megzenésítették drámai formájú lyrikus műveit, melyek voltaképp tisztességes operaszöveg-nél nem voltak egyebek. A közönség nagyon megszerette az olasz költő lágy, dallamos verseit, s mikor meghalt, nevét poétai hirnév vette körül. A poétai szárnyalások mellett a földi javakról sem feledkezett meg, s ügyesen tudta kezelni az ajándékokat, melyek csak úgy hullottak az ölébe; ekkép örököseinek szép vagyont hagyott hátra. Bécsben tegnap kegyelettel ülték meg halálának századik évfordulóját. — Tegnap este emléktáblát helyeztek a Kohlmarkt 11-ik számú házára. A márványtábla a feliratot viseli: „E házban élt és halt meg Pietro Metasztazio. — Emlékének szentelték olaszok és osztrákok 1882. ápril 12.“ A minoriták templomában levő siremlékét, s a Mihály-templomban levő emléktábláját, (mely alatt hamvai nyugsznak) tegnap délelőtt egy-egy babérmagyalal díszítették fel; déli 12 órakor pedig a császári tudományos akadémia zöld termében Metasztazio ünnep volt, melyen az ünnepi szónoklatot Mussafia tanár tartotta olasz nyelven.

Magyar zenész Ausztráliában. Kondracsek Mátvás, budapesti születésű zenész, a nemzeti zenede volt tanítványa és a nemzeti színház zenekarának volt tagja, körülbelül 3 évvel ezelőtt a sydney-i világtárlat alkalmával egy 40 tagból szervezett zenekarhoz esatlakozott és Ausztráliába utazott. A kiállítás befejeztével az ottani színházak egyikének zenekarához szerződött. Azután több társával egy 15 tagból álló zenekart szervezett és most Ausztrália nagyobb városait beutazva hangversenyeket rendez.

Legutóbb — mint itt lakó szüleikhez intézet levelében írja — Auklandban hangversenyeztek és onnan Wellingtonba utaztak. Az utazás alkalmával a tengeren nagy vihar lepté meg. A vihar következtében a hajó elvesztette két árbocát. Az egyik lezuhánó árboc két hajóslegényt ütött agyon, hármat pedig a hullámok söpörtek el a földéletről. Auklandban volt föléptük előtt pedig égő vasuti kocsiban utaztak. A kocsik belseje ugyanis nem tudni mitől, kigyulladt. A vonat még csak 20 pernyi távolságban volt a legközelebbi állomástól. Az égő kocsiban óriási zavar támadt. Hazánkfia — nem veszítvén el lélekjelenetét — nagy nehezen felkuszott a kocsik tetejére. A többi utasok egy része pedig, a mindjobban sűrűsödő füsttől kergetve, részint kiugrottak a robogó kocsiból, mely alkalommal kettő rögtön szörnyen halt, többen pedig veszélyesen megsérültek, részint pedig kiálltak a kocsik hágesójára, míg az ügyesebbek, hazánkfia példáját követve, a kocsik tetejére kusztak és úgy érkeztek borzasztó 20 perc után, a füsttől már alig bírva lélekzetet venni, a legközelebbi állomáshoz.

Kondracsek jelenleg Wellingtonban hangversenyez zenekarával, de mint levelében írja nemsokára haza jön. Bátyja a nemzeti színház zenekarának tagja és atyja is 30 éven át az volt, de most már nyugdíjba lépett.

13. szám.

HARMONIA

ZENÉSZETI KÖZLÖNY.

MAGYARORSZÁG ÉS A KÜLFÖLD MŰVÉSZETÉNEK
HETI SZEMLEJE.

SZAKSZERKESZTŐK :

AGGHÁZY KÁROLY ÉS ERNEY JÓZSEF.

FELELŐS SZERKESZTŐ :

KACZIÁNY GÉZA.

KIADÓTULAJDONOS :

A „HARMONIA“ MAGYAR ZENEMŰVÉSEK RÉSZVÉNYTÁRSULATA.

BUDAPEST.

NYOMT. IDŐSB POLDINI EDE ÉS TÁRSA

1882.

Egyes szám ára 15 kr.

EMÉKEK-NAPLÓ

Ápril 17-én.

1741. szül. Naumann Ján. A m. zeneszerző Blasewitzben, Dresda mellett. Írt operákat, miséket, oratoriumokat stb. † 1801.
1774. szül. Tomaschek Jos. V. zeneszerző Csehországban. Írt nyitányokat, symphoniákat. Meghalt 1850-ben mint a prágai Conservatorium egyik kiváló tanára.
1812. szül. Engeszer Mátyás a budapesti főegyház karnagya és zenedei tanár, Bonyhádon.

Ápril 18-án.

1820. szül. Suppé Ferenc, zeneszerző Spalatoban. Operettei ismeretesekek.
1816. szül. Füredy Mihály, opera és népszínmű énekes Váczott 25 évig tagja volt a nemzeti színháznak. † 1871-ben.

Ápril 19-én.

1824. szül. Roquette Otto, a „szent Erzsébet“ oratorium szövegének szerzője Krotoschinban.

Ápril 20-án.

1814. szül. Döhler Tódor, zeneszerző és zongoraművész Nápolyban † 1856.

Ápril 21-én.

1718. halt meg de Lahire Fülöp zeneirő.

Ápril 22-én.

1818. szül. Gumbert Nándor, énekzeneszerző Berlinben.

Ápril 23-án.

1776. Először adatott elő Gluck „Alceste“-je Párisban.

Ey.

A tizenharmadik szám tartalma :

Az egyházi zene érdekében.

A külföld zenevilága :

I. Párisi levél.

II. Prágai zenelevél.

Hoffmann meséi.

A nemzeti színház operái.

Tárcza :

A milimári.

Zene.

A színpalak világából.

Képzőművészet.

La Hongrie a l'Etranger.

Egyveleg.

Hirdetések.

A társulat kiadásában megjelent s kapható minden hazai könyv- és zeneműkereskedésben.

A

„MILIMÁRI“

pályanyertes népszínmű összes kedvelt dalai:

1. Csillagos a holgvilágos éjszaka . . .
2. Tejes gyertyát égetek én . . .
3. Esik a hó csuszik a szán . . .
4. Ropogós a cipőm . . .
5. Akár mit beszél a lány . . .

I. füzet ára 1 frt.

1. Hogy ha szeretsz csókolj meg . . .
2. Hogy ha piros orcád nézem . . .
3. Messze kéklík a duna . . .
4. Üzentem én a szülő anyámnak . . .
5. Jöjj ide nézz a szemembe . . .
6. Ica, cica, kukorica, palacsinta . . .
7. Zöld berekben szépen szól . . .
8. Itt van az ősz . . .
9. Tót dal . . .
10. A „Milimári“ (Couplet)

II. füzet ára 1 frt 50 kr.

E népszínmű óriási sikert aratott a budapesti népszínházban. A benne előforduló „Milimári“ dalt Blaháné remek előadása következtében a közönség mindig zajosan ujrátatja.

A társulat zongora-termében következő hangszerek kaphatók és ajánlatnak:

 ! Ehrbar!

világhírű zongorái.

Ezen hangszerek a zongora gyártás remekei közé tartoznak. Tartóságra utólérhetlenek, ezen tulajdonságnak köszönheti e gyár nagy hírnevét. Kaphatók:

Szalon Stucz, diófa } kereszthurozott és egyszerű.
" " fekete }

A legkitünőbb „Harmoniumok“

Titz Péter utóda *Kotykiewicz Teofil* gyára Bécsben.

A legjobb minőségű Harmoniumok nagy választéka. Hangverseny- és szalon-harmoniumok Prolongement és Percussióval. Templomok és iskolák számára 100 firtól felfelé.

Több évi jótállás!

 Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

„Produktiv szövetkezet“

E céget hat évvel ezelőtt a világhírű „Bösendorfer“ zongoragyárából elszakadt 60 munkás alapította s ma már méltán vetekedik az anyagyár készítményeivel.

Tekintve a kitünő minőséget a legolcsóbb hangszer. Különösen ajánlhatók az úgynevezett „Mignen zongorák“

 A nagy arany éremmel kitüntetve.

SCHMIDT FERENCZ

Bösendorfer tanítványa.

Jó minőségű tartós zongorák

Rövid szalon, diófából

” ” fekete.

Árjegyzék küldetik, díj nélkül.

A társulat zongora-termében következő hangszerek kaphatók és ajánlatnak:

! Ehrbar !

világhírű zongorái.

Ezen hangszerek a zongora gyártás remekei közé tartoznak. Tartóságra utólérhetlenek, ezen tulajdonságnak köszönheti e gyár nagy hírnevét. Kaphatók:

Szalon Stucz, diófa } kereszthurozott és egyszerű.
" " fekete }

A legkitünőbb „Harmoniumok“

Titz Péter utóda *Kotykiewicz Teofil* gyára Bécsben.

A legjobb minőségű Harmoniumok nagy választéka. Hangverseny- és szalon-harmoniumok Prolongement és Percussióval. Templomok és iskolák számára 100 frttól felfelé.

Több évi jótállás!

Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

„Produktiv szövethézet“

E céget hat évvel ezelőtt a világhírű „Bösendorfer“ zongoragyárából elszakadt 60 munkás alapította s ma már méltán vetekedik az anyaggyár készítményeivel.

Tekintve a kitünő minőségét a legolcsóbb hangszer. Különösen ajánlhatók az úgynevezett „Mignon zongorák“

A nagy arany éremmel kitüntetve.

SCHMIDT FERENCZ

Bösendorfer tanítványa.

Jó minőségű tartós zongorák

Rövid szalon, diófából
" " fekete.

Árjegyzék ~~küldetnek~~, díj nélkül.

13. szám.

HARMONIA

ZENÉSZETI KÖZLÖNY.

MAGYARORSZÁG ÉS A KÜLFÖLD MŰVÉSZETÉNEK

HETI SZEMLEJE.

SZAKSZERKESZTŐK :

AGGHÁZY KÁROLY ÉS ERNEY JÓZSEF.

FELELŐS SZERKESZTŐ :

KACZIÁNY GÉZA.

KIADÓTULAJDONOS :

A „HARMONIA“ MAGYAR ZENEMŰVÉSZEK RÉSZVÉNYTÁRSULATA.

BUDAPEST.

NYOMT. IDŐSB POLDINI EDE ÉS TÁRSA

1882.

Egyes szám ára 15 kr.

ÁPRILIS

Ápril 17-én.

1741. szül. Naumann Ján. A m. zeneszerző Blasewitzben, Dresdánél. Írt operákat, miséket, oratoriumokat stb. † 1801.

1774. szül. Tomaschek Jos. V. zeneszerző Csehországban. Írt nyitányokat, symphoniákat. Meghalt 1850-ben mint a prágai Conservatorium egyik kiváló tanára.

1812. szül. Engeszer Mátyas a budapesti főegyház karnagya és zenedei tanár, Bonyhádon.

Ápril 18-án.

1820. szül. Suppé Ferenc, zeneszerző Spalatoban. Operettei ismeretesek.

1816. szül. Füredy Mihály, opera és népszínmű énekes Váczott 25 évig tagja volt a nemzeti színháznak. † 1871-ben.

Ápril 19-én.

1824. szül. Roquette Otto, a „szent Erzsébet“ oratorium szövegének szerzője Krotoschinban.

Ápril 20-án.

1814. szül. Döhler Tódor, zeneszerző és zongoraművész Nápolyban † 1856.

Ápril 21-én.

1718. halt meg de Lahire Fülöp zeneirő.

Ápril 22-én.

1818. szül. Gumbert Nándor, énekzeneszerző Berlinben.

Ápril 23-án.

1776. Először adatott elő Gluck „Alceste“-je Párisban.

Ey.

A tizenharmadik szám tartalma :

Az egyházi zene érdekében.

A külföld zenevilága :

I. Párisi levél.

II. Prágai zenelevél.

Hoffmann meséi.

A nemzeti színház operái.

Tárca :

A milimári.

Zene.

A színpad világából.

Képzőművészet.

La Hongrie a l'Etranger.

Egyveleg.

Hirdetések.

A társulat kiadásában megjelent s kapható minden hazai könyv- és zeneműkereskedésben.

A

„MILIMÁRI“

pályanyertes népszínmű összes kedvelt dalai:

1. Csillagos a holgvilágos éjszaka . . .
2. Tejes gyertyát égetek én . . .
3. Esik a hó csuszik a szán . . .
4. Ropogós a cipőm . . .
5. Akár mit beszél a lány . . .

I. füzet ára 1 frt.

1. Hogy ha szeretsz csókolj meg . . .
2. Hogy ha piros orcád nézem . . .
3. Messze kéklík a duna . . .
4. Üzentem én a szülő anyámnak . . .
5. Jőjj ide nézz a szemembe . . .
6. Ica, cica, kukorica, palacsinta . . .
7. Zöld berekben szépen szól . . .
8. Itt van az ősz . . .
9. Tót dal . . .
10. A „Milimári“ (Couplet)

II. füzet ára 1 frt 50 kr.

E népszínmű óriási sikert aratott a budapesti népszínházban. A benne előforduló „Milimári“ dalt Blaháné remek előadása következtében a közönség mindig zajosan ujrátatja.

A társulat zongora-termében következő hangszerek kaphatók és ajánlatnak:

 Ehrbar!

világhírű zongorái.

Ezen hangszerek a zongora gyártás remekei közé tartoznak. Tartóságra utólérhetlenek, ezen tulajdonságnak köszönheti e gyár nagy hírnevét. Kaphatók:

Szalon Stucz, diófa } kereszthurozott és egyszerű.
" " fekete }

A legkitünőbb „Harmoniumok“

Titz Péter utóda *Kotykievicz Teofil* gyára Bécsben.

A legjobb minőségű Harmoniumok nagy választéka. Hangverseny- és szalon-harmoniumok Prolongement és Percussióval. Templomok és iskolák számára 100 frttól felfelé.

Több évi jótállás!

 Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

„Produktiv szövetkezet“

E céget hat évvel ezelőtt a világhírű „Bösendorfer“ zongoragyárából elszakadt 60 munkás alapította s ma már méltán vetekedik az anyagyár készítményeivel.

Tekintve a kitűnő minőséget a legolcsóbb hangszer. Különösen ajánlhatók az úgynevezett „Mignon zongorák“

 A nagy arany éremmel kitüntetve.

SCHMIDT FERENCZ

Bösendorfer tanítványa.

Jó minőségű tartós zongorák

Rövid szalon, diófából

fekete.

„ „
Árjegyzék küldetik, díj nélkül.